

РЕШЕНИЕ

№ 653

гр. София, 08.02.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 68 състав,
в публично заседание на 03.02.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вяра Русева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **8252** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 203 от АПК във връзка с чл. 1 и чл.4 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба, подадена от Г. С. Б. срещу СДВР, с която е предявен иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, представляващи преживени негативни емоции, стрес, отчаяние, накърняване правото на добро име сред колегите, в обществото, пред семейството, влошаване здравословното му психическо и физическо здраве в резултат на Заповед № 513з-631 от 5.12.2014г на директора на СДВР, отменена с влязло в законна сила на 14.04.2016г съдебно решение по адм.д № 6364/ 2015г на ВАС, V отд в размер на 9 000 лв., ведно със законната лихва считано от 14.04.2016г /датата на влизане в сила на съдебното решение/ до окончателното изплащане на сумата. Претендира разноски. Ищецът твърди, че в резултат на незаконосъобразния акт с който му е наложено дисциплинарно наказание „уволнение“ и е прекратено служебното му правоотношение е търпял морални страдания, изживял стрес и притеснение довели до влошаване на здравословното му състояние. Претендира разноски.

Ответникът СДВР, чрез процесуалния си представител оспорва исковата претенция като неоснователна и недоказана. Сочи, че твърдените вреди произтичали от акт, постановен по повод служебно правоотношение, свързано с полагане на труд, и като такъв не е в резултат на административна дейност по см. на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. Прави възражение за изтекла погасителна давност от три години

относно претенцията за заплащане на лихва за забава на осн. чл. 111 б. „в“ от ЗЗД. Изразява становище за неоснователност на исковата претенция. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура, изразява становище за основателност на иска.

Административен съд София град, като взе предвид доводите на страните и прецени доказателствата по делото, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

В случая ищецът претендира да му се изплати обезщетение за причинени му неимуществени вреди, в резултат от незаконосъобразно уволнение. Настоящият съдебен състав е запознат с противоречивата практика на ВАС по въпроса за отговорността за неимуществени вреди на основание на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, който се явява общ спрямо Закона за Министерството на вътрешните работи. Съдът застъпва становището, че разпоредбата на чл. 237, ал. 1 от ЗМВР е специална по отношение тази на чл. 1 от ЗОДОВ, но само по отношение на иска за присъждане на обезщетение, за времето, за което лицето е останало без работа. Доколкото в ЗМВР няма друг текст, който да сочи процесуалния ред за предявяване на претенции за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, проява на генералния принцип за поправяне на вредите причинени от другиму - чл. 45, чл. 49 от ЗЗД, то приложим ще бъде текстът на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. По отношение на иска за присъждане на неимуществени вреди, текстът на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ не е като общ към специален, а приложението му е проявление на същността на обективната отговорност на държавата, в двете й разновидности - репарирание на имуществени и неимуществени вреди. Последното произтича от това, че се засягат различни сфери на увреденото лице. Когато се претендира обезщетение за имуществени вреди, съответно е накърнено имуществото на увредения, а когато се претендират болки и страдания, тогава е засегната душевната сфера на лицето, но тя също е обект на защита чрез остойностяване на неимуществените вреди. Правото на ищеца да търси обезщетение за причинените му душевни болки и страдания, резултат от незаконно уволнение, следва да се реализира именно по общите правила на непозволеното увреждане. Целта на разпоредбите на чл. 104 от ЗДСл., съответно - на чл. 237, ал. 1 от ЗМВР е да обезщетят имуществената вреда, причинена на служителя от незаконосъобразното прекратяване на служебното му правоотношение по отношение правнозначимия факт " оставане без работа". Това обезщетение не включва евентуално претърпените от служителя в резултат на незаконното уволнение неимуществени вреди, които подлежат на общо основание на обезвреда по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ /Виж Р № 11207 ОТ 24.08.2020 Г. ПО АДМ. Д. № 5587/2019 Г., III ОТД. НА ВАС, Р № 10254 ОТ 24.07.2020 Г. ПО АДМ. Д. № 8889/2019 Г., III ОТД. НА ВАС, РЕШЕНИЕ № 10027 ОТ 23.07.2018 Г. ПО АДМ. Д. № 6949/2017 г., III ОТД. НА ВАС и др/. В ЗМВР е предвиден специален ред за обезщетяване на служителя при отмяна на заповедта за уволнение, но този специален ред изключва приложението на ЗОДОВ по отношение само на имуществените вреди, но не и по отношение на неимуществените вреди каквато е конкретната хипотеза. Двата закона - ЗМВР и ЗОДОВ не си противоречат, защото предвиждат изплащане на обезщетение на различни правни основания. ЗМВР не предвижда специален ред за обезщетяване на неимуществените вреди, при което безспорно, разпоредбите на ЗОДОВ са приложими. Отговорността на държавата по

ЗОДОВ е с принципно широк обхват и не може да бъде ограничавана. В сферата на административните правоотношения тя е аналог на отговорността за непозволено увреждане по чл. 45 и чл. 49 ЗЗД, като освен това тя е и винаги обективна, тъй като по определение изключва изследване на субективния елемент вина. Преобладаващата съдебната практика, както на ВКС по приложение на сходната норма на чл. 225 КТ, така и на ВАС по приложение посочените по-горе норми, не отричат правото на работника или служителя да претендира вреди и в по-голям размер, на общо основание /чл. 49 ЗЗД или съответно чл. 1 ЗОДОВ./

Съгласно разпоредбата на чл. 203 АПК гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица.

Основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, съответно ангажирането на отговорността на държавата, предполага установяването на кумулативното наличие на следните предпоставки:

1. незаконосъобразен акт, отменен по съответния ред, включително нищожен или оттеглен (съгласно чл. 204, ал. 3 от АПК), или незаконосъобразно действие или бездействие на орган или длъжностно лице, при или по повод изпълнение на административна дейност (което се установява от съда, пред което е предявен иска за обезщетение, съгласно чл. 204, ал. 4 от АПК);
2. вредоносен резултат, наличие на реална вреда, настъпила за ищеца /имуществена или неимуществена/;
3. причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, незаконосъобразното действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат.

Предвид горното, съдът разгледа всички елементи на фактическия състав на отговорността.

Преди всичко в случая е налице административен акт - Заповед № 513з-631 от 5.12.2014г на директора на СДВР, отменена с влязло в законна сила на 14.04.2016г съдебно решение по адм.д № 6364/ 2015г на ВАС, V отд. С цитираната заповед на ищеца е наложено дисциплинарно наказание „уволнение“ и е прекратено служебното му правоотношение. Налице е отменен като незаконосъобразен индивидуален административен акт, който е първият и основен елемент от състава на деликтната отговорност.

По отношение на твърдените от ищеца неимуществени вреди и причинната връзка:

Тези елементи от състава на отговорността съдът също счита за доказани от разпитания свидетел Й. Д.. От показанията на св. Д., които съдът цени, тъй като се основават на лични възприятия, непосредствени впечатления, непротиворечиви са, базират се на системни и трайни наблюдения за осъществени в правната действителност факти от процесния период /свидетелят заявява, че познава ищеца от 2000 г., работил е заедно с него до уволнението му, контактува редовно с него, и от друга страна като на възможната му заинтересованост се противопоставя наказателната отговорност при лъжесвидетелстване, с която е запознат се установява, че в резултат заповедта за уволнение, Г. С. Б. е изживял силен стрес, безпокойство, тревожност, почувствал се е унижен, причинен му е психически дискомфорт и негативни емоции, напрегнатост, довели до влошаване на здравословното му състояние. Свидетелят е категоричен, че преди това ищецът е бил „общителен,

свестен, нямал проблеми”, но след този случай – се „затвори в себе си, промени се, не искаше да поддържа контакт с приятелите си...отрази му си стресиращо, станал изнервен“, като всичко това повлияло и на отношенията в семейството му“. Свидетелят не знае да има някакви други причини за това му състояние. Според св. Д. уволнението е довело и до семейни проблеми на ищеца. Фактът на неговото уволнение от системата на МВР се е отразило много неблагоприятно не само социално и негативно психически на Г. Б., но и на физическото му здраве, получил главоболие.

При това положение с оглед ангажираните гласни доказателства, съдът намира, че именно незаконосъобразното процедиране на администрацията, в случая полицейски орган издал незаконосъобразната заповед за дисциплинарно уволнение е довело до влошаване здравословното и психическо-емоционално състояние на ищеца. Преди уволнението е бил в едно душевно състояние, но след отстраняването му от длъжност и последвалото уволнение той е станал обезверен, потиснат с ограничени интереси. Периодът от време на преживяване на всички тези негативни емоции са безспорно в логическа причинно-следствена връзка с преживяното дисциплинарно наказание „уволнение“ и незаконосъобразността му е очевидна. Фактът, че заповедта за налагане на дисциплинарно наказание „уволнение“ е отменена след близо една година и половина, в резултат на водени съдебни процеси, както и общественото достойние, пред близки и пред семейството за очевидното незаконосъобразното уволнение, дават основание да се приеме, че за ищеца са настъпили сериозни морални вреди. Уволнението му е създавало душевен дискомфорт и тревожност, отразило се е в негативен план на личността му. Г. Б. е работил в системата на МВР около 9 години преди да бъде уволнен. Отстраняването му от длъжност по описания начин е довело до негативни емоционални проблеми изразяващи се в унижение и срам. В съответствие с показанията на свидетеля може да се обоснове извод, че е претърпял всички страдания след уволнението. Твърдените от ищеца негативни преживявания в резултат заповедта за уволнение са присъща последица на всяко уволнение, особено в случаите, в които засегнатото лице е със съзнанието за неговата незаконност и несправедливост, което впоследствие се потвърждава и от резултата от оспорването му.

От значение, доколкото твърдените вреди са неимуществени и са свързани със субективното възприятие на ищеца, е дали у същия се е породило твърдяното състояние на сериозно безпокойство и тревожност. От ангажираните гласни доказателства безспорно се установи, че ищецът е изживял силен стрес и свързаните с това негативни изживявания. Ето защо, съдът намира за установен факта на тези вреди и пряката причинно-следствена връзка между настъпването им и незаконосъобразния административен акт. Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица в случая от отменения административен акт. На обезщетяване подлежат и вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага същите да бъдат възмездени, какъвто е настоящия случай.

Съгласно чл.52 ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието „справедливост“ не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Законът е

категоричен, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди се формира по справедливост по реда на чл.52 от ЗЗД единствено от степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. Макар посочените вреди да нямат паричен еквивалент, съдът приема, че претендираната от ищеца сума от 9 000 лв. е прекомерно завишена. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл.52 ЗЗД определя „по справедливост”, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. Изхождайки от характера на претърпените вреди, увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, трайността на търпението им, продължителния период /около година и половина/ на развилото се срещу ищеца производство от издаване на административния акт до отмяната му с влязло в законна сила съдебно решение, тоест продължителността и степента на интензитет, доказаните душевни страдания и общото му психическо състояние, като следствие от търпени морални вреди, общественото и социалното му положение, съдът намира, че справедливия размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди възлиза на 2 000 лв. по смисъла на чл. 52 от ЗЗД, вр. чл. 4 от ЗОДОВ за причиненото състояние на безпокойство, притеснение, унижение и огорчение. Присъдената сума е съобразена с практиката на ВАС по подобен тип дела. Исковата претенция до пълния предявен размер следва да се отхвърли.

Ответникът прави възражение за изтекла погасителна давност от три години относно претенцията за заплащане на лихва за забава на осн. чл. 111 б. „в“ от ЗЗД. Според § 1 от ЗР на ЗОДОВ за неуредените в този закон въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони, в т.ч. и погасителната давност /чл.110-120 ЗЗД/, което материално гражданско право се упражнява чрез възражение. Според чл.111 б. „в“ предл. второ от ЗЗД вземанията за лихви се погасяват с изтичане на тригодишна давност, независимо, че самите вземания се погасяват по силата на чл.110 от ЗЗД с изтичане на петгодишен давностен срок. В случая ИМ е предявена на 24.08.2020г, тоест след като са изтекли три години от възникване на вземането за лихви. В този случай не се погасяват всички лихви, а само тези, които са били дължими преди тригодишния срок от предявяване на исковата претенция. Следователно, считано от три години назад от предявяването на ИМ, ще е погасено вземането за лихви за периода 14.04.2016г до 24.08.2017г. Мораторна лихва следва да се присъди от 25.08.2017г. до датата на завеждане на ИМ и законна лихва от завеждане на ИМ - 24.08.2020г до окончателното изплащане на сумата.

При тази установеност на фактите, съдът прави извод за осъществен фактическия състав на отговорността по чл. 203 АПК, във връзка с чл. 1 ЗОДОВ, като приема, че е налице незаконосъобразен акт, реално увреждане на ищеца и пряка причинна връзка между увреждането и акта; поради което и при условията на чл. 52 ЗЗД, съдът следва да овъзмезди по справедливост неимуществените вреди на ищеца.

Относно разноските:

Съгласно чл. 10 ал. 3 ЗОДОВ (Нова - ДВ, бр. 43 от 2008 г., в сила от 30.05.2008 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2019 г.) ако искът бъде уважен изцяло или частично,

съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

В случая разноските възлизат на 10 лв. представляващи д.т. които с оглед посочената разпоредба се дължат на ищеца в пълен размер дори и при частично уважаване на исковата претенция. Единствено адвокатското възнаграждение се дължи съобразно уважената част от иска. Процесуалният представител на ответника е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, което обаче с оглед разпоредбата на чл. 8, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения не е прекомерно и дори е под минимума в размер на 780 лв. Размера на адвокатското възнаграждение, което се явява съразмерно на уважената част е 166,67 лв. С оглед изхода на делото на ищеца, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ следва да бъдат присъдени разходи в размер на 10 лв. д.т. и 166,67 лв. адвокатско възнаграждение съобразно уважената част от исковата претенция или общо в размер на 176,67 лв.

По направеното искане на процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение съдът намира следното:

Съгласно чл.10 ал.4 (Нова - ДВ, бр. 94 от 2019 г.) ЗОДОВ съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. С оглед изхода на спора и направеното от процесуалния представител на ответната страна искане за присъждане на разноски, на същата се дължат разноски за юрисконсултско възнаграждение в минимален размер от 100 лв., определен съгласно чл. 37, ал.1 от Закона за правната помощ и чл. 25 ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Съгласно посочената разпоредба размера на юриск. възнаграждение не е обвързано с отхвърлената част от иска, а обратното е важно за адвокатското възнаграждение, ако ответника е бил защитават от адвокат.

Водим от горното и на основание чл. 203 и сл. от АПК, чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР/ да заплати на Г. С. Б. на основание чл.1 от ЗОДОВ обезщетение за причинените му неимуществени вреди в размер на 2000 (две хиляди) лева, в резултат на Заповед № 513з-631 от 5.12.2014г на директора на СДВР, отменена с влязло в законна сила на 14.04.2016г съдебно решение по адм.д № 6364/ 2015г на ВАС, V отд , ведно със законната лихва, считано от 25.08.2017г. до окончателното

изплащане на сумата, като ОТХВЪРЛЯ иска до пълния предявен размер от 9 000 лв. и лихва за забава за периода от 14.04.2016г до 24.08.2017г.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР/ да заплати на Г. С. Б. на чл.10, ал.3 от ЗОДОВ сумата от 176,67 лв.

ОСЪЖДА Г. С. Б. да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР /юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от деня на съобщаването му чрез настоящия съд пред Върховен административен съд.

СЪДИЯ: